

Προετοιμασία πυροβόλου εις τὰ Γενιτσά

ΣΤ΄.— Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΓΕΝΙΤΣΩΝ

Ὁ ἄρχηγός τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ Ταχσίμ πασσάς, ἀποχωρήσας ἀπὸ τὸ Σαραντάπορον, ἀπεφάσισε νὰ συγκεντρώσῃ τὰς δυνάμεις του εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἀλλὰ ἡ πόλις εἶναι ἀνωχύρωτος, καὶ φυσικῶς δὲ δὲν προστατεύεται ἐπαρκῶς, ὥστε νὰ δυναθῇ νὰ τηρήσῃ ἐπὶ πολὺ τὴν ἄμυναν.

Ἐπροτιμήθη λοιπὸν ἡ ἄμυνα νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὰ Γενιτσά, τὴν ἱερὰν πόλιν τῶν Τούρκων, πρωτεύουσαν τῆς Τουρκικῆς Μακεδονίας, πρὶν γίνῃ τοιαύτη ἡ Θεσσαλονίκη, καὶ πρωτεύουσαν τῆς Τουρκίας πρὶν ὁ τουρκικὸς χεῖμαρρος ἐπέλθῃ κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Σειρὰ φυσικῶν ὀχυρωμάτων, ἐνίσχυθέντων καὶ ὑπὸ τεχνητῶν τοιούτων, ὑπέσχετο ὅτι θὰ διατηρήσῃ τὴν ἄμυναν, τὴν ὁποίαν οἱ Τούρκοι ὑπελόγιζαν τοιαύτην, ὥστε νὰ σώσουν ἴσως τὴν Θεσσαλονίκην. Λίμνη, ἡ περίφημος λίμνη τῶν Γενιτσῶν, γνωστὴ ἀπὸ τοὺς Μακεδονικοὺς ἀγῶνας, καὶ ἐλη βαθυτάτα καὶ ἀπλωμένα ἐνίσχουσαν τὴν πεποίθησιν αὐτήν.

Ὁ Ταχσίμ πασσάς, ἐλληνομαθὴς Τούρκος ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα, γενναῖος καὶ ἐξυπνος ἄνθρωπος, ἐπιβαλλόμενος δὲ εἰς τὸν στρατὸν του, συνεκέντρωσεν ὅλας τὰς δυνάμεις του, ἐκ 35,000 ἀνδρῶν καὶ ὀκτὼ πυροβολαρχιῶν μὲ μέγαν ἀριθμὸν μυδραλλιοβόλων, καὶ ἐξήλ-

θεν εἰς Γενιτσά περιμένων τὸν στρατὸν τοῦ Διαδόχου. Ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ ἔμεναν ἀκόμη περὶ τὰς 8,000 ἄνδρας ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Γκαλήπ πασσάν, ἐνῶ ἡ θάλασσα ἐθεωρεῖτο ὡς ἀρκετὰ προστατευομένη ἀπὸ τὰ μεγάλα κανόνια τοῦ Καραμπουρνοῦ καὶ πλήθος τορπιλλῶν βυθισμένων καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ λιμένος.

Εἰς ἔδαφος εὐνοϊκώτατον παρετάχθη ὁ τουρκικὸς στρατὸς, ἔχων ὀπισθὲν τοῦ τὴν Θεσσαλονίκην, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ συγκοινωνία ἦτο εὐκολωτάτη, καὶ ἤτις ἦτο πλήρης πυρομαχικῶν. Ὁ Ταχοίμ παρέταξε τὸ κέντρον τοῦ στρατοῦ του εἰς τὸ χωρίον Μπουργος, τὸ δεξιὸν εἰς τὴν σειρὰν τῶν λόφων καὶ τὸ ἀριστερὸν εἰς τὰ μέρη τὰ φυσικῶς προστατευόμενα ἀπὸ τὰ ἔλη.

Τρία ἡμερονύκτια, διὰ ταχυτάτης πορείας καὶ ὑπὸ ραγδαίαν βροχήν, ἐπροχώρησεν ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς πρὸς τὰ Γενιτσά, καὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς Παρασκευῆς ἡ πρωτοπορεία εὐρέθη ἀπέναντι τῶν Τούρκων. Οἱ ἄνδρες, νησιτικοί, καταπεπονημένοι, βρεγμένοι μέχρις ὀστέων, ἐπροχωροῦσαν ἐν τούτοις ἀνυπόμονοι, διὰ νὰ ἐκτοπίσουν τοὺς Τούρκους καὶ νὰ φθάσουν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἦρχετο ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τοῦ πολιούχου τῆς Μακεδονικῆς πρωτεύουσας, ὁ ὁποῖος θαμμένος εἰς τὸν παλαιὸν Βυζαντινὸν ναόν, μεταβεβλημένος εἰς τζαμί, ἐπερίμενε τοὺς ἐλευθερωτὰς του. Καὶ μαζί μὲ τὸν στρατὸν τοῦ Διαδόχου δλόκληρος ὁ Ἑλληνισμὸς εἶχε σχηματίσει τὴν πεποιθήσιν, ὅτι ἡ ἡμέρα τοῦ ἁγίου Δημητρίου θὰ εὕρισκε τὴν Θεσσαλονίκην Ἑλληνικήν.

Ἡ σύγκρουσις τῶν δύο στρατῶν ὑπῆρξεν ὀρμητικωτάτη. Οἱ Τούρκοι, ὠχυρωμένοι εἰς τοὺς ὑψηλοὺς λόφους, ὑπεδέχθησαν μὲ πυκνότερον πῦρ τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν, ὁ ὁποῖος ἐπροχώρει μετὰ δυσκολίας, βυθίζόμενος εἰς τὴν λάσπην καὶ βρεχόμενος ἀπὸ τὰ ὕψη. Ἡ δευτέρα Μεραρχία ὑπὸ τὸν Καλλάρην προσέβαλε τὸ χωρίον Μπουργος. Εὐθὺς ἀμέσως εἰσῆρχετο τὸ πυροβολικὸν εἰς τὴν ἀκτίνα τοῦ πυρός καὶ οἱ πρῶτοι κρότοι του ἔγιναν δεκτοὶ ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν στράτευμα μὲ οὐρανομήκεις ζητωκραυγὰς.

Ὁλόκληρος ἡ ἡμέρα περνᾷ μὲ ἀλλεπαλλήλους λυσσαλέας ἐφόδους. Τὸ ἑλληνικὸν πεζικὸν καὶ οἱ εὐζωνοὶ ἀναδεικνύονται καὶ εἰς τὴν μάχην αὐτὴν ἀπαράμιλλοι. Τὸ πυροβολικὸν θαυμάζεται διὰ τὴν εὐθυβολίαν του. Καὶ εἰς τὸ μεταξὺ βρέχει τόσον, ὥστε Ἄγγλος ἀνταποκριτῆς παρακολουθῶν τὸν στρατὸν λέγει, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἔβλεπαν νὰ πυροβολήσουν ἀπὸ τὸ ἀναπήδημα τῆς βροχῆς.

Οἱ Τούρκοι ἀνθίστανται πάντοτε, ἀλλὰ τὸ πυροβολικὸν των δείχνει σημεῖα κοπώσεως. Μερικὰ πυροβολεῖα εἰσῆγσαν ἤδη. Ἐν τῇ μεταξὺ αἱ ἐφοδοὶ πολλαπλασιάζονται καὶ διαδίδεται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς παρατάξεως μία φράσις τοῦ στρατηγοῦ Διαδόχου:

— Ἀπόψε ὁ στρατὸς πρέπει νὰ κοιμηθῇ στὰ Γενιτσά.

Οἱ στρατιῶται προχωροῦν, ἐκτίθενται, δείχνουν τόσην περιφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον, ὥστε οἱ ἀξιωματικοὶ ἀναγκάζονται νὰ τοὺς σταματήσουν. Οἱ εὐζωνοὶ ὀρμοῦν ν' ἀρπάσουν τὰ κανόνια μὲ τὰ χέρια των. Εἰς μερικὰ χαρακώματα ἡ μάχη διεξάγεται σῶμα

πρὸς σῶμα. Οἱ Τούρκοι πετάγονται ἔξω καὶ τρέχουν νὰ κρυφθοῦν εἰς ἄλλο χαράκιωμα. Ἡ λόγχη θαυματουργεῖ. Εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Ἀξιῦ ὁ ἀγὼν λαμβάνει διαστάσεις γιγαντομαχίας, ἀλλὰ πρὶν νυκτώσῃ ἢ γέφυρα ἔχει καταληφθῆ.

Ὁ στρατὸς δὲν κοιμᾶται τὴν νύκτα. Μὲ ὄλον τὸν κάματον τῆς ἡμέρας, μὲ ὄλην τὴν ἐξάντλησιν ὀλοημέρου μάχης κατόπιν τριημέρου πορείας, οἱ στρατιῶται ἀκράτητοι, εὐθυμοὶ, ἀκούραστοι, νηστικοί, περιμένουν νὰ ξημερώσῃ. Εἰς τὸ μεταξὺ γίνονται αἱ ἀναγκαῖαι μετακινήσεις σωμάτων. Δύο συντάγματα μὲ πυροβολαρχίας περνοῦν τὴν γέφυραν, καὶ οὕτω ἢ Δευτέρα Μεραρχία εὐρίσκεται ἀριστερᾷ τῆς τουρκικῆς παρατάξεως. Δεξιᾷ διηυθύνθη ἢ Δ' Μεραρχία καὶ εἰς τὸ μέσον εὐρῆκε τὸν καιρὸν νὰ προχωρήσῃ ἢ Γ'. Οἱ Τούρκοι δὲν ἀντελήφθησαν τίποτε. Ὅταν ὁμως ἐξημέρωνεν, ἐδέχθησαν πυρὰ ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα, καὶ τότε ἐνόησαν, ὅτι ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐστάθη διόλου τὴν νύκτα. Τὸ τουρκικὸν πυροβολικὸν ἀπήντησεν εἰς τὸ ἐλληνικόν, ἀλλ' ἀσθενῶς. Καί, πρὶν ἔτι κριθῆ ἢ μάχη, τὸ πυροβολικὸν ἀπεσύρετο εἰς τὸ τελευταῖον του καταφύγιον, εἰς τὸν ἄνωθεν τοῦ τουρκικοῦ νεκροταφείου λόφον.

Ἀλλὰ ἢ Δ' Μεραρχία ἀπειλεῖ κύκλωσιν, ἐνῶ ἢ Γ' ἐκτοπίζει τὴν ἀριστερὰν τουρκικὴν πτέρυγα. Ἡ γενικὴ ἐπίθεσις κλονίζει τοὺς Τούρκους καὶ ἀρχίζει πλέον ὑποχώρησις μετατρεπομένη εἰς πανικόν.

Ταυτοχρόνως ὁμως εἶχον ἐκκινήσῃ ἀπὸ τὴν Θεσσαλονικὴν πέντε τάγματα ὑπὸ τὸν Γκαλήπ καὶ ἐσπευδον νὰ ἐπισχύσουν τὸν Ταχσίμ πασσᾶν. Οἱ ἐρχόμενοι εὐρῆκκαν τοὺς φεύγοντας καθ' ὁδόν, προσεπάθησαν νὰ τοὺς κρατήσουν καὶ τρομερὰ πάλη συνήφθη μεταξὺ τῶν πανικοβλήτων τοῦ Ταχσίμ καὶ τῶν ἀμάχων ἀκόμη τοῦ Γκαλήπ παρασυρθέντων ἐπὶ τέλους καὶ αὐτῶν, ἀφοῦ ἐκάλυψαν μὲ πτώματα τὸ πεδῖον τῆς ἀδελφοκτόνου πάλης.

Ὁ δρόμος πλέον ἦτο ἐλεύθερος. Τὰ Γενιτσὰ ἐγκαταλειπόμενα ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἐκαίοντο. Ὁ στρατὸς εἰσῆρχετο ἀκατάσχετος, ἐνῶ οἱ Τούρκοι σπεύδοντες νὰ περάσουν τὸν Ἀξιὸν ἐφονεύοντο μεταξὺ των. Δεκατέσσαρα πεδινὰ πυροβόλα, ὀκτῶ ὄρεινά, δύο σημαῖαι καὶ ἀναρίθμητα πυρομαχικὰ ὑπῆρξαν τὰ λάφυρα τῆς ὡραίας αὐτῆς μάχης, τῆς λυσσωδεστερας τοῦ ἐλληνοτουρκικοῦ πολέμου. Ὁ στρατὸς τῶρα ἐπῆγαινε συμφῶνως πρὸς τὴν διαταγὴν τοῦ Διαδόχου:

— Ν' ἀναπαυθῆ στὰ Γενιτσὰ.

Σ Κ Λ Α Β Ι Α

ΣΑΝ κόλασι γενήκανε οἱ παραδείσιοι τόποι!

Περνοῦν οἱ ξένοι, θλίβονται, καὶ κλαῖνε οἱ στρατοκόποι.

Σκλαβιά φαρμακοζύμωτη, πῶς κάνεις τίς Πατρίδες
μὲ τῆς βαρεῖές, τῆς μισερές, τῆς μαυρῆς ἄλυσσιδες!

(Ἀπὸ τὰ "Νοσταλγικά.")

ΖΗΣ. ΣΙΔΕΡΗΣ